

International Science Group

ISG-KONF.COM

VII

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"PROFESSIONAL DEVELOPMENT: THEORETICAL BASIS
AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES"**

Paris, France

February 20 - 23, 2024

ISBN 979-8-89292-748-2

DOI 10.46299/ISG.2024.1.7

PROFESSIONAL DEVELOPMENT: THEORETICAL BASIS AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES

Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference

Paris, France
February 20 - 23, 2024

UDC 01.1

The 7th International scientific and practical conference “Professional development: theoretical basis and innovative technologies” (February 20 - 23, 2024) Paris, France. International Science Group. 2024. 427 p.

ISBN – 979-8-89292-748-2

DOI – 10.46299/ISG.2024.1.7

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

Роман Наталя Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Із початку ХХ ст. широкого застосування в усіх сферах науково-практичної й мистецької діяльності набували галузеві інновації, які, в свою чергу, ставали основою для широкого кола інноваційних процесів та спонукали до створення прогресивних інноваційних інструментів. Якісні зміни на шляху збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі призвели до виникнення нових удосконалених форм, розробки ефективних технологічних засобів, а також систематизації змісту музичної теорії, виконавської та педагогічної галузей.

Показовим прикладом генерації нових ідей збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі виявився ХІІ археологічний з'їзд 1902 р. та легендарний публічний виступ ансамблю сліпих музикантів-кобзарів під керівництвом Г. Хоткевича. У ході роботи з'їзду провідні науковці того часу обґрунтували свої висновки і довели ідею унікальності старовинної народно-пісенної та інструментальної традиції в Харківській, Полтавській та Чернігівській губерніях. На тому історичному заході з ґрунтовними доповідями виступили: М. Сумцов «О кобзарях и лирниках Харьковской губернии», В. Іванов «Артели слепых, их организация и современное положение», Є. Крист «Кобзари и лирники Харьковской губернии», С. Маслов «Лирники Полтавской и Черниговской губерний», П. Тиховський «Кобзари Харьковской губернии», Г. Хоткевич «Несколько слов об украинских бандуристах и лирниках» [1].

Учені висловлювали занепокоєння стосовно можливості остаточного зникнення унікального й самобутнього напряму національної культури, притаманного лише українському народу і наголосити на його ролі в збереженні українського музичного мистецтва в історичному вимірі.

Народні музиканти, для яких виконавська вокально-інструментальна діяльність була улюбленим ремеслом і засобом матеріального забезпечення, на той період знаходилися на межі повного винищення й потребували негайної дієвої підтримки з боку наукової громадськості, мистецтвознавців і прогресивних представників українського мистецтва. Таким чином, наукове обґрунтування означеної проблеми стало одним із інструментів збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі.

Наступним важливим інноваційним інструментом у цьому напрямі став розвиток і методичне вдосконалення виконавської традиції народного музикування. Концертний виступ на ХІІ археологічному з'їзді в м. Харкові ансамблю народних музикантів під керівництвом Г. Хоткевича концептуально

змінив ставлення суспільства до ідеї відродження та збереження традицій українського музичного мистецтва. Зазначеному історичному заходу передувала копітка і цілеспрямована підготовча робота. Організатори заздалегідь відшукали і запросили іменитих кобзарів, лірників і «троїсті музики» з Полтавщини, Чернігівщини та Харківщини.

Через те, що всі виконавці оволодівали грою на музичних інструментах самотужки, або за допомогою «панотця» – досвідченого кобзаря, кожен музикант мав свою унікальну манеру і стиль. Виготовляли музичний реманент також власноруч, тому інструменти помітно відрізнялися між собою і за строем, і за конструкцією. Працюючи над підготовкою програми, Г. Хоткевич усвідомлював складність завдання, тим більше, що його категорично не задовольняв більш-менш організований виступ окремих народних музикантів. Як педагог-новатор і виконавець-віртуоз, добре знаючий таємниці мистецтва гри народних музикантів, він вирішив підготувати великий концерт, який складався б із сольних та ансамблевих форм музично-педагогічної діяльності [2]. На перший погляд, налагодити спільний стрій музичних інструментів взагалі здавалося неможливим. Від співу в непогоду на ярмарках і базарах голоси кобзарів були хриплими та простудженими. Домагаючись чистоти строю вокальних партій, Г. Хоткевич розпочав репетиції з лікування своїх «учнів». Усі свої зусилля він спрямував на піднесення пануючого ярмаркового стилю виконання до професійного рівня задля широкого використання бандури в галузі українського музичного мистецтва.

Ще одним інноваційним інструментом збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі став оновлений зміст концертного заходу та формування репертуару. Г. Хоткевич особливо ретельно підібрав музичні твори за тематикою та розподілив їх на два відділення. До першого були включені історичні пісні та думи у виконанні солістів, серед них: «Про Морозенка», «Про вдову і трьох синів», «Про Хмельницького та Барабаша», «Про трьох братів самарських», «Буря на Чорному морі» («Про Олексія Поповича»), «Про Степана» [3]. У другому відділенні концерту Г. Хоткевич представив на розсуд публіки нові форми народного виконавства, а саме: дует, тріо та хор (квінтет народних виконавців). Інноваційність такого підходу полягала в тому, що, використавши прийоми професійної музичного виконавства, через ансамблевий спів він спробував розширити жанрові можливості народного музикування.

Зацікавленість та зростаюча популярність українського музичного мистецтва викликала гостру необхідність створення навчальної та методичної літератури як ще одного інноваційного інструменту збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі. Узагальнення педагогічних ідей, творчий досвід, багатий науково-дослідницький і навчально-методичний матеріал дозволили Г. Хоткевичу підготувати 1907 р. першу теоретичну частину підручника гри на бандурі. Виданий 1909 р. у Львові, підручник став вдалою спробою теоретичного узагальнення теорії та методики професійної підготовки бандуристів, цінним здобутком сучасної української музичної культури і музично-педагогічної практики зокрема. Зацікавленість українською музичною

культурою невпинно зростала, тому згодом були видані «Самовчитель гри на бандурі» В. Овчинникова, 1913 р. та «Школа гри на бандурі» В. Шевченка, 1914 р., які також сприяли ідеї збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі.

Підвищена увага до здобутків народних музикантів спонукала до розширення інноваційних інструментів їхнього збереження. Так викликала ідея запису старовинних дум у виконанні бандуристів на фонограф. 1908 р. Л. Українка таємно фінансувала фольклорну експедицію з фіксації та систематизації традиційної музичної спадщини українського народу. За її ініціативи К. Квітка, О. Сластьон і Ф. Колесса розшукували народних співаків і записували їх репертуар на фонограф. Зібраний музичний матеріал, проаналізований і впорядкований Ф. Колесою був виданий 1910 р. та 1913 р. у двох томах під назвою «Мелодії українських народних дум».

Популярність української музичної культури викликала бажання в широких аматорських колах оволодівати виконавським мистецтвом, створювати капели бандуристів та малі форми ансамблів. Кількість таких колективів невпинно зростала, але якість виконання була низькою. Це набуло широкого розголосу і критики в періодичній пресі [3]. Виникла гостра потреба в підготовці кваліфікованих керівників для самодіяльних і професійних музичних колективів. 1927 р. було вирішено засновувати при всіх музичних навчальних закладах класи гри на бандурі, що стало потужним інноваційним інструментом збереження та розвитку українського музичного мистецтва. 1927 – 1934 рр. у Харківському музично-драматичному інституті викладачем класу бандури працював Г. Хоткевич [3]. Його музично-педагогічна інноваційна діяльність була підпорядкована розвитку методики і техніки гри на бандурі, організації «оркестрів» бандуристів, створенню оригінального педагогічного репертуару для виконавців соло і ансамблів бандуристів, підготовки «інструкторів» гри на бандурі [4]. Фахова освіта мала слугувати підґрунтям для системної підготовки професійних кадрів гри на бандурі, поступовому розвитку художніх і технічних можливостей бандури, поглибленню навчально-методичної бази, розширенню нотного педагогічного репертуару. Бандурна гра набула нового змісту, збагатилася віртуозними музичними прийомами, досягла ансамблевої стрункості і довершеності.

Отже, використання інноваційних інструментів збереження українського музичного мистецтва в історичному вимірі сприяло тому, що нині в усіх музичних і педагогічних навчальних закладах лунає українська бандура. На музичних фестивалях і конкурсах звучать віртуозні твори великої форми зі складною виконавською технікою та українські пісні соло і в ансамблях. Здобуваючи фахову освіту, талановиті представники українського музичного мистецтва впроваджують сучасні тенденції розвитку національної культури, підносячи її на світовий рівень, узагальнюючи новації етнокультурної ідентичності, автостереотипів та локальних музичних стилів.

Список літератури:

1. Роман Н.М. Використання новітніх технологій у процесі підготовки бандуристів. *Матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених*. Харків, ХДАК, 2010. С. 17 – 18.
2. Хоткевич Г.М. Два поворотні пункти в історії кобзарського мистецтва. *Музика масам*. 1928, №10 –11. С. 24 – 29.
3. Роман Н.М. Г.М. Хоткевич – видатний харків'янин: до 140-річчя від дня народження. Навчально-методичний посібник. Харків, 2017. 30 с.
4. Roman Natalia. Pedagogical activity of G. Khotkevich in Kharkiv Educational Studios: Theory and Practice. Monograph. Prague-Vienna, 2018. С. 159 – 166.
5. Інтеграція національних ідей освіти й виховання в Харкові на початку ХХ ст. Problems and tasks of modernity and approaches to their solution. *Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference*. Tokyo, Japan, 2021. С. 161–164.
6. Traditional culture in the context of globalization: the synergy of tradition and innovation. Materials of the scientific-practical conference. Kharkiv : Madrid Printing House, 2021. 398 p.
7. Roman Natalia. Traditions and innovations of solemnization and celebrations. *Traditions and innovations of solemnization and celebrations society and science. Problems and prospects*. Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference. London, England. January 25 – 28, 2022. С. 299 – 300.
8. Roman Natalia. Application of folk instruments of Slobozhnians in the process of preschool children education. *Actual problems of modern science*. Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference. Boston, USA. January 31 – February 3, 2023. С. 255 – 260.
9. Роман Н.М. Практики збагачення етнокультурного феномену через використання інноваційних технологій. *Традиційна культура в умовах глобалізації: нові вектори розвитку*. Харків : Цифра Принт, 2023. С. 245 – 248.

Professional development: theoretical basis and innovative technologies

Scientific publications

Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference
«Professional development: theoretical basis and innovative technologies»,
Paris, France. 427 p.
(February 20 - 23, 2024)

UDC 01.1

ISBN – 979-8-89292-748-2

DOI – 10.46299/ISG.2024.1.7

Text Copyright © 2024 by the International Science Group (isg-konf.com).

Illustrations © 2024 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group (isg-konf.com)©

Cover art: International Science Group (isg-konf.com)©

All rights reserved. Printed in the United States of America.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Burda Y., Svyarenko M., Pivnenko Y., Cherednik A. Research of thermal secondary energy resources. Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference. Paris, France. 2024. Pp. 29-30

URL: <https://isg-konf.com/professional-development-theoretical-basis-and-innovative-technologies/>